

ЛЕОПОЛЬД ІВАНОВИЧ ЯЩЕНКО

(2.06.1928 – 2.04.2016)

Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (ІМФЕ) глибоко сумує з приводу смерті нашого колишнього співробітника, багаторічного автора журналу «Народна творчість та етнографія», етномузиколога, композитора, засновника й художнього керівника хору «Гомін», лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка (1993) Леопольда Івановича Ященка.

Л. І. Ященко народився в Києві, в інтелегентній родині. Упродовж 1947–1949 років навчався в Київському музичному училищі ім. Р. М. Глієра по класу хорового диригування (керівник — Павло Муравський). У 1954 році закінчив історико-теоретичний факультет Київської державної консерваторії ім. П. І. Чайковського як музикознавець-фольклорист. Ще будучи студентом, щоліта брав участь в експедиціях по збиранню народних пісень, що їх організовував Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР. Протягом 1954–1957 років навчався в аспірантурі

Інституту. З 1957 по 1968 рік — науковий співробітник спочатку відділу музики і музичного фольклору, а згодом — відділу фольклористики ІМФЕ. У 1961 році захистив дисертацію на тему «Українське народне багатоголосся» на звання кандидата мистецтвознавства. За час роботи в ІМФЕ опублікував понад 100 наукових та науково-популярних статей, що стосуються природи виникнення та побутування пісенного фольклору, проблеми традицій та новаторства в музичній народній творчості. Л. Ященко — автор низки наукових розвідок про фольклористів ХХ ст.: «П. Д. Демуцький. Нарис про життя і творчість» (1957), «Григорій Гурійович Верьовка» (1968), «Державна заслужена капела бандуристів Української РСР» (1970); упорядник академічних збірників українських народних пісень: «Українські народні романси» (1962), «Українське народне багатоголосся» (1963), «Буковинські народні пісні» (1964), «Українські народні пісні Охматівського хору» (1967) тощо. Його монографію «Українське народне

багатоголосся» (1962) високо оцінили композитори Л. Ревуцький та В. Кирейко. Леопольд Іванович опублікував збірку «Пісні Черкащини» (2004), а також дві збірки календарно-обрядових пісень з репертуару хору «Гомін»: «Колядки та щедрівки» (2005) і «Красна весна, тихе літо» (2007). Значна частина експедиційних матеріалів 1950–1960-х років (154 аудіокасети) зберігається у фонотеці Архівних наукових фондів рукописів та фонозаписів ІМФЕ.

Л. І. Яценко — член Спілки композиторів України (1965). Його авторські твори та обробки народних пісень входили до репертуару багатьох творчих колективів України та діаспори.

У 1968 році, за підпис під колективним листом до ЦК КПРС та радянського уряду з приводу закритих політичних судових процесів над прогресивною інтелігенцією, Леопольда Івановича звільнили з роботи в ІМФЕ й назавжди позбавили права займатися наукою. У 1969 році для відродження традиційних календарних свят у міському побуті на громадських засадах він організував етнографічний хор «Гомін», який 1971 року було ліквідовано як «націоналістичний», а художнього керівника виключили зі Спілки композиторів «за націоналістичну діяльність». Упродовж десяти років (1973–1983) працював підсобним робітником на будівництві. У 1983 році заснував етнографічний

ансамбль у Музеї народної архітектури та побуту, який також було ліквідовано. У 1984 році відновив етнографічний хор, який 1989 року повернув колишню назву «Гомін». Того ж року було відновлено членство Л. Яценка в Спілці композиторів України. У 1992 році він став Лауреатом премії ім. П. Чубинського, а в 1993-му — Шевченківської премії.

До останніх днів життя Л. І. Яценко займався популяризацією народних пісень, керував хором «Гомін» та ансамблем «Криниця» при Будинку вчених НАН України (заснований у 1986 р.), упорядковував свою фольклорну спадщину — тисячі записів пісень з різних регіонів України.

Леопольд Іванович був талановитим ученим і композитором, чесною, чистою і безкомпромісною людиною, справжнім подвижником національної справи, харизматичною особистістю, до останнього подиху відданим Україні та її народові. Тисячі учнів та послідовників, особливо вся наукова й культурно-мистецька громадськість, щиро сумують з приводу цієї тяжкої втрати.

Дирекція та співробітники ІМФЕ, редакція журналу «Народна творчість та етнологія» висловлюють глибокі співчуття рідним і близьким покійного, колегам, друзям, учням і всім, хто знав і любив цю непересічну людину. Світла йому пам'ять!